

Brüssel, 18. november 2024
(OR. en)

14375/24

COPS 619
POLMIL 347
EUMC 539
INDEF 66
CORLX 1109
CFSP/PESC 1633
CSDP/PSDC 809
PESCO 27

MENETLUSE TULEMUS

Saatja:	Nõukogu peasekretariaat
Saaja:	Delegatsioonid
Eelmise dok nr:	ST 14373/24 COPS 590 POLMIL 345 EUMC 518 INDEF 60 CORLX 1021 CFSP/PESC 1517 CSDP/PSDC 771 PESCO 22
Teema:	Nõukogu järelused, milles käsitletakse PESCO strateegilist läbivaatamist

Delegatsioonidele esitatakse lisas nõukogu järelused PESCO strateegilise läbivaatamise kohta, mille nõukogu kiitis heaks oma 18. novembril 2024. aastal toimunud istungil.

Nõukogu järeldused, milles käsitletakse PESCO strateegilist läbivaatamist

Sissejuhatus

1. Nõukogul on hea meel selle üle, et alaline struktureeritud koostöö (PESCO) on alates selle käivitamisest 2017. aastal osutunud keskseks raamistikuks osalevate liikmesriikide vahelise kaitsekoostöö süvendamisel ELi tasandil. Osalevad liikmesriigid on siduvamate kohustuste ja PESCO koostööprojektide kaudu suurendanud oma kaitsealaseid jõupingutusi. See hõlmab operatiivvalmidust ja koostegutsemisvõimet, kaitsekulutusi ja -investeeringuid, võimete arendamist, liikmesriikide relvajõudude panust kõige nõudlikumatesse missioonidesse, Euroopa kaitsesektori tehnoloogilise ja tööstusliku baasi (EDTIB) tugevdamist ning ühise strateegilise kultuuri loomise toetamist.
2. Nõukogu rõhutab, kui oluline on PESCO strateegiline läbivaatamine kooskõlas PESCO loomist käsitleva nõukogu otsusega¹, mis on samm tugevama, strateegilisema ja tõhusama 2025. aasta järgse PESCO suunas. Nõukogu tervitab osalevate liikmesriikide poolt PESCO sekretariaadi toetusel aruteluetapis peetud arutelude tulemusi ning võtab teadmiseks kõrge esindaja aastaaruandes esitatud soovitusel PESCO rakendamise seisu kohta.

¹ Nõukogu 11. detsembri 2017. aasta otsus (ÜVJP) 2017/2315, millega luuakse alaline struktureeritud koostöö ning määratakse kindlaks selles osalevate liikmesriikide nimekiri.

3. Nõukogu märgib, et PESCO loomist käsitleva nõukogu otsuse lisas esitatud PESCO peamised põhimõtted ja eesmärgid on endiselt kehtivad. Seega on PESCO jätkuvalt ambitsioonikas, siduv ja kaasav ELi õigusraamistik investeringute tegemiseks ELi liikmesriikide territooriumi ja kodanike julgeolekusse ja kaitseks. Lisaks annab PESCO osalevatele liikmesriikidele olulise poliitilise aluse nende vastavate sõjaliste vahendite ja kaitsevõimete parandamiseks hästi koordineeritud algatuste ja konkreetsete projektide kaudu, mis põhinevad siduvamatel kohustustel. Tugevam ja võimekam EL julgeoleku- ja kaitsevaldkonnas annab positiivse panuse ülemaailmsesse ja Atlandi-ülesesse julgeolekusse ja on täienduseks NATO-le, mis jääb oma liikmete kollektiivkaitse aluseks. Sellega seoses tuletab nõukogu meelde aluslepingutes sätestatud ja Euroopa Ülemkogus kokku lepitud juhtpõhimõtteid.
4. Nõukogu tuletab meelde, et PESCO peab aitama kaasa liidu ambitsioonitaseme ning ühise julgeoleku- ja kaitsepoliitika eesmärkide ja prioriteetide saavutamisele, kajastades samal ajal osalevate liikmesriikide vajadusi ja nõudeid uues julgeolekukeskkonnas. ELi kaitsealaste jõupingutuste keskmes püsimiseks ja nende veelgi suurendamiseks tuleb PESCOt ajakohastada, võtmaks arvesse asjakohaseid olemasolevaid ja tulevase liidu vahendeid ja poliitikameetmeid, eelkõige neid, mis tulenevad julgeoleku- ja kaitsevaldkonna strateegilisest kompassist².

² 7371/22.

5. Nõukogu toonitab, kui oluline on tuua Ukraina lähemale ELi kaitsealgatustele kooskõlas 27. juunil 2024 allkirjastatud Euroopa Liidu ja Ukraina ühiste julgeolekualaste kohustustega. Seetõttu rõhutab nõukogu, et PESCO peaks asjakohasel juhul aitama kaasa ka ELi laiematele jõupingutustele, mille eesmärk on käsitleda Ukraina sõjalisi vajadusi. See annab panuse üldistesse jõupingutustesse suurendada ELi kaitsevalmidust, võimaldades samal ajal liikmesriikidel jätkata Ukrainale sõjalise toetuse andmist. Sõjalist toetust antakse teatavate liikmesriikide julgeoleku- ja kaitsepoliitikat täielikult austades ning kõigi liikmesriikide julgeoleku- ja kaitsehuve arvesse võttes.
6. Seda arvesse võttes lepib nõukogu kokku PESCO kohandamises, pidades silmas selle 2026. aastal algavat uut etappi, ning esitab kohustuste, projektide ja töömeetodite kohta järgmised suunised.

Kohustused

7. Nõukogu märgib, et praegust ambitsioonitaset vähendamata peaks PESCO rajanema kohustustel, mis on strateegilisemad ja poliitilisemad, konkreetsemad ja ühtlustatumad ning mille arv on piiratud. Nõukogu soovib, et läbivaadatud kohustused struktureeritaks selliste põhivaldkondade alusel nagu kaitsekulutused ja -investeeringud, võime arendamine, relvastus- ja tööstuskoostöö ning operatiivmõõde.
8. Nõukogu rõhutab, et need kohustused peavad väljendama selgeid ja mõõdetavaid eesmärke, tõhustama rakendamist ja tagama läbipaistvuse. Nõukogu tunnistab, et see aitab tugevdada poliitilist järelevalvet, toetab osalevate liikmesriikide aruandlust ja lihtsustab PESCO edusammude hindamist. See omakorda toetab PESCO suuremat nähtavust ja tugevamat poliitilist isevastutust.

9. Nõukogu tervitab asjaolu, et enamik osalevaid liikmesriike on kaitsekulutusi, sealhulgas kaitseinvesteeringuid pidevalt suurendanud. Samal ajal kutsub nõukogu üles neid jõupingutusi ja nende mõju veelgi suurendama ning jääb ootama asjaomaste kohustuste vastavat ühtlustamist, muu hulgas mõõdetavate näitajate abil PESCO järgmise etapi jaoks, et viia need eelkõige vastavusse muutuvast julgeolekukeskkonnast tulenevate nõuetega. Nõukogu märgib samuti, kui oluline on teha suurenenud riigieelarvetest lähtuvalt rohkem koostööpõhiseid kaitseinvesteeringuid, kasutades parimal viisil ära PESCOt koos teiste ELi vahenditega, et tõhustada osalevate liikmesriikide vahelist koostööd, saavutamaks strateegiliselt oluliseks tunnistatud võimed. Nõukogu rõhutab samuti, kui oluline on teha suuremaid jõupingutusi kaitsealaste teadusuuringute ja tehnoloogiaga seotud ühise sihttaseme saavutamiseks, toetades asjaomaseid poliitikameetmeid ja tegevusi ELi tasandil kättesaadavate vahendite abil.

10. Seoses kohustustega, mis on seotud kaitseplaneerimise, nõuete ühtlustamise ning ELi vahendite ja algatuste rakendamisega, rõhutab nõukogu vajadust sidusama ja tõhusama ELi võimearenduse lähenemisviisi järele, et püüelda täieliku koostalitlusvõime poole. Sellega seoses jäävad võimearendusplaan ja sellest tulenevad ELi võimearendusprioriteedid kogu ELi hõlmava kaitseplaneerimise ning olemasolevate ja tulevaste kaitsealaste algatuste, poliitikameetmete ja õigusaktide keskseks võrdlusaluseks. Nõukogu rõhutab, et neid tuleks asjaomaste kohustuste täitmisel veelgi tugevdada. Ühise ELi võimearenduse lähenemisviisi kaudu peaksid osalevad liikmesriigid kasutama parimal viisil ära kaitseküsimuste iga-aastase kooskõlastatud läbivaatamise (CARD) käigus kindlaks tehtud koostöövõimalusi, et määratleda ühisprojektid ja kasutada ära selliseid ELi rahastamisvahendeid nagu Euroopa Kaitsefond (EDF) ja komisjoni kavandatud Euroopa kaitsetööstuse programm (EDIP). Nõukogu rõhutab Euroopa Kaitseagentuuri (EDA) olulist rolli ja eksperditeadmisi selle tagamisel, et praegused ja tulevased ELi kaitsealased algatused, poliitikameetmed ja õigusaktid, mis on seotud võimete arendamise tsükliga ja ulatuvad sellest kaugemale, oleksid sidusalt kooskõlastatud. Nõukogu rõhutab samuti, kui oluline on veelgi parandada sidusust ELi ja NATO vastavate kaitseplaneerimise ja võimearenduse protsesside vahel, kooskõlas nõukogu 13. novembri 2023. aasta soovitusega³.

³ Nõukogu 13. novembri 2023. aasta soovitus, milles hinnatakse osalevate liikmesriikide edusamme alalise struktureeritud koostöö (PESCO) raames võetud kohustuste täitmisel (C/2023/994).

11. Nõukogu märgib, et operatsioonidega seotud kohustusi tuleb ajakohastada, võttes arvesse strateegilist kompassi ja hiljutisi arenguid ülemaailmsel julgeolekumaastikul. Selleks et aidata kaasa ELi tegutsemisvõimele, suurendada liikmesriikide koostegutsemisvõimet ja edendada standardimist (kooskõlas NATO standarditega), võiksid operatsioonidega seotud kohustused eelkõige toetada ELi kiirsiirmisvõime rakendamist ja sellega seotud lahinguõppuste läbiviimist ELis, võttes seejuures arvesse ühtsete jõudude põhimõtet. Nõukogu kordab samuti Euroopa rahutagamisrahastu kui meie ÜVJP/ÜJKP eesmärkide toetamise üldise vahendi keskset tähtsust. Lisaks märgib nõukogu, et kõik asjaomased kohustused peaksid hõlmama koostööd kõigis operatiivvaldkondades (maismaa-, õhu-, mere-, küber- ja kosmose valdkond), samuti strateegilisi võimaldajaid ja jõudude võimendajaid.
12. Nõukogu rõhutab samuti, et väga oluline on tagada ELi missioonidele ja operatsioonidele piisav personal, väed ja võimed, samuti seda, kui tähtis on operatsioonivõime arendamine, ning toonitab asjaomaste kohustuste jätkuvat tähtsust.

13. Nõukogu tuleb meelde vajadust tugevdada EDTIBd kooskõlas oma 2024. aasta mai järeldustega⁴. Sellega seoses ja pidades silmas PESCO rolli tugevdamist ELi kaitsemeetmete paketi keskse raamistikuna, soovib nõukogu tugevdada seoseid PESCO ja EDTIBi toetamise vahendite vahel. Kohustusi tuleks ajakohastada, et veelgi rõhutada EDTIB tugevdamise tähtsust, võttes arvesse asjaomastes dokumentides kindlaks määratud üldisi eesmärke. Oma 2024. aasta mai järeldustes tervitas nõukogu Euroopa Komisjoni ja kõrge esindaja esitatud ühisteatist uue Euroopa kaitsetööstuse strateegia kohta⁵ ning kutsus üles jätkama liikmesriikidega koordineerides kogu sellealast tööd. Lisaks tuleks tähelepanu pöörata EDTIB reageerimis- ja vastupanuvõime suurendamisele, strateegiliste sõltuvuste vähendamisele, varustuskindluse tagamisele ja rohkemate ühishangete toetamisele. Sellega seoses rõhutab nõukogu samuti, kui oluline on edendada VKEde ja keskmise turukapitalisatsiooniga ettevõtjate piiriülest osalemist kogu ELis.

Projektid

14. Nõukogu tunnistab, et PESCO pakub platvormi selliste projektide käivitamiseks, mis on ELi ja selle liikmesriikide jaoks strateegiliselt olulised, sealhulgas selleks, et reageerida vajadustele, mis on seotud kõigi võimetega, sealhulgas intensiivse sõjategevuse vajadustele. Need peaksid aitama kaasa ELi ambitsioonitaseme saavutamisele, kattes samal ajal ka osalevate liikmesriikide võimelünki ja vajadusi, sealhulgas nende rahvusvaheliste ja riiklike ülesannete osas, ning liidu ja selle kodanike kaitsele.

⁴ 9225/24.

⁵ 7339/24.

15. Nõukogu rõhutab, et projektide kvaliteeti on vaja parandada. Sellega seoses tuleks PESCO projektid välja töötada CARDi käigus kindlaks määratud koostöövõimaluste alusel, käsitledes seeläbi ELi 2023. aasta võimearendusprioriteete, sealhulgas suure mõjuga võimetealaseid eesmärke. Need peaksid edendama ELi võimete maastiku sidusust ning nõuete kattuvuse korral ka ELi ja NATO väljundite sidusust, avaldades samal ajal positiivset mõju EDTIB-le ja kogu ELile.
16. Nõukogu rõhutab, kui oluline on järgida projektiettepanekute hindamiskriteeriume. Strateegiliste ja mõjukate projektide väljatöötamise edendamiseks peaksid vastavad projektiettepanekud sisaldama selgeid ja mõõdetavaid eesmärke ja ajakavasid, mille projektiosalised on kehtestanud, et stimuleerida õigeaegseid edusamme. Samuti julgustab nõukogu osalevaid liikmesriike käivitama uut projekti nii, et sellel on eelistatavalt vähemalt kolm osalejat. Samuti innustab nõukogu osalevaid liikmesriike lõpetama projektid, mis ei ole piisavalt tulemuslikud või mida enam ei peeta asjakohaseks. Lisaks rõhutab nõukogu osalevate liikmesriikide võimalust käivitada (erandkorras) uusi projekte väljaspool kaheaastast projektitsüklit, kui nende küpsusastet peetakse piisavaks ja kui nõukogu need heaks kiidab.

17. Nõukogu märgib, et piisavad eelarved ja nende tõhus kasutamine on projektide eduka arendamise ja elluviimise peamine eeltingimus. Nõukogu rõhutab, kui oluline on uurida PESCO projektide rahalisi stiimuleid, sealhulgas vajaduse korral tihedamas koostöös ELi programmidega. Nõukogu innustab osalevaid liikmesriike kasutama Euroopa Kaitsefondi jätkuvalt parimal viisil ning uurima võimalusi kohaldada muid ELi rahastamisvahendeid, näiteks komisjoni kavandatud Euroopa kaitseinvesteeringute programmi, et lisada koostööprojekte, teha koostööd võimelünkade leevendamiseks, toetada nõudluse koondamist ja tõhustada ühishankeid. Nõukogu rõhutab, kui oluline on määratleda selged seosed asjaomaste PESCO projektide ja Euroopa Kaitsefondi ettepanekute vahel.
18. Nõukogu innustab samuti lõppkasutajate (eelkõige osalevate liikmesriikide relvajõudude) varasemat ja struktureeritumat osalemist kogu projekti elutsükli vältel, kasutades ära ka eksperditeadmisi ja koostööd Euroopa Kaitseagentuuri raames. Tuletades meelde nõukogu otsust, millega kehtestatakse üldtingimused, mille alusel lubatakse erandkorras kutsuda PESCO üksikprojektides osalema kolmandaid riike,⁶ eelkõige selle artiklit 7, rõhutas nõukogu, kui oluline on taastada arutelud ühiste projektijuhtimise reeglite⁷ üle, et kohandada võimaluse korral norme, mis käsitlevad koostööd kaitsetööstuse, uurimisinstituutide ja akadeemiliste ringkondadega, austades täielikult nõukogu eesõigusi.

⁶ Nõukogu 5. novembri 2020. aasta otsus (ÜVJP) 2020/1639, millega kehtestatakse üldtingimused, mille alusel lubatakse erandkorras kutsuda PESCO üksikprojektides osalema kolmandaid riike.

⁷ Nõukogu 25. juuni 2018. aasta otsus (ÜVJP) 2018/909, millega kehtestatakse alalise struktureeritud koostöö (PESCO) projektide ühised projektijuhtimise reeglid.

19. Nõukogu tunnistab, et on tähtis kasutada ära edukalt lõpuleviidud projektide tulemusi. Sellega seoses rõhutab nõukogu vajadust suurendada PESCO nähtavust, näiteks võimaluse korral „PESCO“ märgise abil ning teavitades ennetavalt edukate projektide mõjust ja panusest ning sellest, kuidas neist on võib-olla saanud toimiv kaitsevõime. Sellega seoses kutsub nõukogu PESCO sekretariaati üles jätkama vajalikku tööd, koordineerides osalevate liikmesriikidega.
20. Tuletades meelde Euroopa Liidu ja Ukraina ühiseid julgeolekualaseid kohustusi, märgib nõukogu, et PESCO projektidega on võimalik edendada veelgi nendes seatud eesmärke, sealhulgas arendades võimeid, mis on vajalikud ka intensiivseks sõjategevuseks Euroopas. Seoses sellega innustab nõukogu samuti osalevaid liikmesriike PESCO sekretariaadi toetusel hõlbustama Ukraina osalemist PESCO projektides kolmandate riikide osalemisega seotud kehtiva õigusraamistiku raames ning pakkuma võimalusi jagada Venemaa agressioonisõjast saadud kogemusi. Nõukogu rõhutab samuti, et see toetaks koostöö süvendamist eesmärgiga integreerida Ukraina kaitsesektori tehnoloogiline ja tööstuslik baas järkjärguliselt EDTIB-sse.

21. Nõukogu tuletab meelde, et üldtingimustele vastavaid kolmandaid riike võib erandkorras kutsuda PESCO üksikprojektides osalema vastavalt kutsemenetlusele, mis on sätestatud nõukogu otsuses, millega kehtestatakse üldtingimused, mille alusel lubatakse erandkorras kutsuda PESCO üksikprojektides osalema kolmandaid riike. Kolmandad riigid võivad anda projektile olulist lisaväärtust ning aidata kaasa PESCO ning ühise julgeoleku- ja kaitsepoliitika (ÜJKP) tugevdamisele ja siduvamate kohustuste täitmisele, nagu näitab sõjaväelise liikuvuse projekt. Nõukogu peab kasulikuks, kui asjaomase nõukogu otsuse raames kolmandaid riike veelgi rohkem PESCO projektidesse kaasatakse, kui see kaasamine annab lisaväärtust.

PESCO sekretariaadi töömeetodid ja roll

22. Nõukogu rõhutab, et osalevad liikmesriigid, eelkõige poliitilisel tasandil, on jätkuvalt vastutavad PESCO ülevaatamise eest, sealhulgas hinnates ja vaadates läbi edusamme ning andes strateegilisi suuniseid. Seda eesmärki aitab saavutada sagedasem teabevahetus osalevate liikmesriikide vahel, sealhulgas ministrite, kaitsejuhtide ja suursaadikute tasandil, eelkõige valdkondades, kus jõupingutusi on vaja veelgi suurendada.

23. Nõukogu kinnitab taas riiklike rakenduskavade keskset rolli kui vahendit, millega suurendatakse läbipaistvust osalevate liikmesriikide vahel ja hinnatakse nende edusamme siduvamate kohustuste täitmisel, samuti kõrge esindaja aastaaruande toetamiseks. Nõukogu kutsub PESCO sekretariaati üles esitama koostöös osalevate liikmesriikidega ajakohastatud ja lihtsustatud riikliku rakenduskava vormi, mida kasutatakse PESCO järgmises etapis, et muuta riiklikud rakenduskavad poliitiliselt sihipärasemaks, kokkuvõtlikumaks ja tulevikku suunatumaks, andes samal ajal aru ajakohastatud kohustuste täitmise kohta. Lisaks jääb nõukogu ootama, et jätkataks riiklike rakenduskavade aastase ja poliitiliste avalduste kaheaastase tsükliga.
24. Nõukogu rõhutab, kui oluline on parandada PESCOt käsitlevat strateegilist kommunikatsiooni ja osalevate liikmesriikide jõupingutusi selles raamistikus eri sihtrühmade, sealhulgas ELi kodanike jaoks. Nõukogu märgib, et selle ülesande täitmise toetamiseks tuleks kasutada kõrge esindaja koostatud aastaaruannet ja iga-aastast nõukogu soovitusi. Tõhus teabevahetus suurendaks PESCO nähtavust ELi peamise kaitsealgatusena ning edendaks veelgi ELi laiemaid kommunikatsioonialaseid jõupingutusi julgeoleku ja kaitse valdkonnas.
25. Nõukogu rõhutab samuti Euroopa Julgeoleku- ja Kaitsekolledži (ESDC) korraldatud PESCOga seotud täiendavate sihtotstarbeliste kursuste ja koolituste tähtsust, kui nendeks vajalikud vahendid on olemas.

26. Kuigi PESCO on endiselt liikmesriikide juhitud algatus, tervitab nõukogu PESCO sekretariaadi tugevamat ja tõhusamat rolli selle eesmärkide saavutamisel, eelkõige järgmistes valdkondades:
- kohustuste täitmise hindamine;
 - uute PESCO projektide ettepanekute hindamine;
 - toetus projektide kindlaksmääramiseks osalevate liikmesriikide taotlusel kooskõlas ELi võimearendusprioriteetidega ja CARDi käigus kindlaks määratud koostöövõimalustega;
 - osalevate liikmesriikide abistamine projektijuhtimises ja edusammude hindamises, muu hulgas parimate tavade kogumise ja jagamise kaudu;
 - osalevate liikmesriikide abistamine iga-aastaste riiklike rakenduskavade elluviimisel, muu hulgas parimate tavade kogumise ja jagamise kaudu;
 - projektide vahelise koostoime toetamine;
 - muude asjakohaste algatuste ja vahenditega koostoime taotlemine;
 - ESDC toetamine PESCOga seotud kursuste ja koolituste osas vastavalt vajadusele;
 - ning strateegilise kommunikatsiooni tõhustamine.

27. Ilma et see piiraks mistahes tulevaste otsuste kohaldamist, rõhutab nõukogu, et oluline on tagada PESCO sekretariaadi jaoks piisav personal.

Edasine tegevus

28. Nõukogu jääb ootama PESCO kohandamist kooskõlas käesolevate nõukogu järeldustega. Eelkõige kutsub nõukogu kõrget esindajat üles esitama PESCO sekretariaadi toetusel õigeaegselt ettepanekuid PESCO õigusraamistiku asjakohaste muudatuste tegemiseks, tuginedes käesolevates järeldustes esitatud suunistele. Eelkõige jääb nõukogu ootama PESCO loomist käsitleva nõukogu otsuse muutmist 2025. aasta maiks ning nõukogu otsuse (millega kehtestatakse PESCO projektide ühised projektijuhtimise reeglid) võimalikku muutmist 2025. aasta lõpuks, mis sillutab teed järgmisele PESCO etapile, mis algab 2026. aastal.
-